

HALLSBERGS
KOMMUN

Handlingsplan – enligt lagen om skydd mot olyckor

Beslutad av kommunstyrelsen: 2017-XX-XX
Dokumentet gäller för Hallsbergs kommun
Dokumentansvarig: Säkerhetskoordinator
D.nr: 2017/XX

Innehållsförteckning

Inledning.....	3
Syfte och mål.....	3
Ansvar och arbetsfördelning.....	3
Vardagsolycka.....	3
Fallolyckor.....	4
Barnolycksfall.....	4
Oskyddade trafikanter.....	5
Brand i byggnad.....	6
Vattensäkerhet.....	7
Hjärtstopp.....	8
Naturolycka och extrema händelser.....	8
Översvämning/skyfall.....	8
Farligt gods.....	9
Värmebölja.....	10
Skogsbrand.....	10
Snöoväder.....	11
Storm.....	11
Infrastruktursvikt.....	12
Dricksvattenförsörjning.....	12
Elförsörjning.....	13
Fjärrvärme.....	14
Störningar i de elektroniska kommunikationerna.....	14
Vägar.....	15
Kriminell handling.....	15
Våld utomhus (misshandel).....	16
Hot och våld mot barn.....	16
Hot och våld i arbetslivet.....	17
Allvarlig händelse i publikt område.....	17
Pandemi/Epidemi.....	17
Uppföljning och utvärdering.....	18

Inledning

Enligt *Lagen om skydd mot olyckor* (2003:778) är kommunen skyldig att ha en handlingsplan för arbete med skydd mot olyckor. Hallsbergs kommun ingår i räddningstjänstförbundet Nerikes Brandkår som skriver ett handlingsprogram för de åtta medlemskommunerna gällande den förebyggande verksamheten samt den operativa verksamheten. Den här handlingsplanen ska komplettera Nerikes Brandkårs handlingsprogram samt kommunens risk- och sårbarhetsanalys. Kommunens handlingsplan innehåller den förebyggande verksamheten i den enskilda kommunen gällande ”vardagsolyckor” såsom barnolycksfall, fallolyckor och drunkning. Handlingsplanen ska vara ett levande dokument som utvärderas och följs upp varje år.

Syfte och mål

Målet med handlingsplanen är att öka invånarnas trygghet och säkerhet, sänka antalet skadade och minska skadekostnaderna för människor, egendom och miljö. Syftet är att samordna och utveckla kommunens säkerhetsarbete samt att uppfylla de krav som lagstiftningen ställer på kommunen.

Frågeställningar som kommer behandlas i denna handlingsplan är:

- Vilket arbete bedrivs idag?
- Vem ansvarar för de olika delarna på de olika förvaltningarna?
- Hur ska förvaltningarna fortsätta utveckla sitt säkerhetsarbete?
- Finns det olyckor som det inte bedrivs något förebyggande arbete kring?
- Uppföljning/utvärdering

Ansvar och arbetsfördelning

Arbetet med säkerhetsfrågor ska utföras i ordinarie verksamhet och i de samverkansstrukturer som gäller för kommunens säkerhetsarbete. Chefer ska känna till handlingsplanens innehåll och implementera planen i verksamheten. Alla förvaltningar ska arbeta med de olika ambitioner och inriktningar som framgår i detta dokument. Under varje avsnitt där en typ av olycka beskrivs återfinns en tabell med åtgärder och ansvarig förvaltning. De åtgärder som är grönmarkerade är åtgärder som förvaltningen redan vidtar och har rutiner för medan de gulmarkerade åtgärderna är åtgärder som förvaltningen behöver arbeta med. Varje nämnd/styrelse är ytterst ansvarig för att de åtgärder som presenteras under varje risk genomförs.

Vardagsolycka

En olycka som med hög sannolikhet inträffar men ger relativt liten konsekvens för samhället och i de flesta fall inte kräver insats från räddningstjänst, är en vardagsolycka. Denna typ av olycka får däremot stora konsekvenser för den enskilde. Det förebyggande arbetet mot olyckor som kan leda till en räddningsinsats bedrivs enligt olika lagstiftningar och uppdrag. Räddningstjänsten arbetar förebyggande, inom ramen för lagen om skydd mot olyckor, främst

avseende brandskydd men även förebyggande mot andra typer av olyckor med hänvisning till annan lagstiftning.

Fallolyckor

Vem som helst kan ramla omkull, men det är vanligast att äldre människor faller och risken att falla ökar med stigande ålder. Varje dag dör minst fyra äldre över 65 år till följd av en fallolycka. Fallolyckor är den olyckstyp som leder till flest dödsfall, flest antal inläggningar på sjukhus och flest antal besök på akutmottagningar. Fallolyckor orsakar stora kostnader för samhället och dessutom ett stort lidande för den enskilde. Personer äldre än 65 år utgör cirka 23 % procent av befolkningen i Hallsbergs kommun.

Ambition och inriktning

1. Minska antal fallolyckor bland äldre.
2. Miljöer där äldre vistas ska vara säkra och anpassade.

Åtgärd	Ansvarig förvaltning
Varje år anordnas en fallvecka med olika teman	Social- och arbetsmarknadsförvaltningen
Individuell riskanalys för fallolyckor. Riktas till personer som är inskrivna i kommunens omsorg	Social- och arbetsmarknadsförvaltningen
Personal, äldre och deras anhöriga ska ges möjlighet till information och utbildning kring fallolyckor.	Social- och arbetsmarknadsförvaltningen
I Hallsbergs kommun finns "Fixarvännen". Äldre personer ska kunna få hjälp med hemsysslor ex. byta gardiner, glödlampa etc. för att minska risken för fallolyckor i hemmet.	Social- och arbetsmarknadsförvaltningen och väntjänsten
Genomföra riskinventering på alla särskilda boenden och inom hemtjänsten	Social- och arbetsmarknadsförvaltningen
Alla äldre ska få tillgång till de hjälpmedel som det finns behov för.	Social- och arbetsmarknadsförvaltningen

Barnolycksfall

I Sverige inträffar varje år cirka 19 000 olycksfall på lekplatser och skolgårdar. Dessa olyckor är så allvarliga att en akutmottagning behöver uppsökas. Fallolyckor från höjd är den vanligaste orsaken. De föremål som utlöser flest olyckshändelser på lekplatser är klätterställningar, gungor och rutschbanor. I Hallsbergs kommuns skolor dokumenteras olycksfall/tillbud och förvaltningen har genomgång tillsammans med en skolsköterska för att upptäcka eventuell systematik. I förskolan finns ingen sammanställd statistik men alla olycksfall/tillbud dokumenteras och arkiveras så man kan göra en uppföljning om det upptäcks någon särskild plats eller aktivitet där fler olyckor händer än på annat ställe.

Ambition och inriktning

1. Barnens miljö i förskola, skola och på kommunala lekplatser ska bli säkrare.
2. Personal inom kommunen ska ha kunskap om hur olycksbilden ser ut och dra nytta av detta i det förebyggande arbetet.

Åtgärd	Ansvarig förvaltning
Översyn, rastvakter, rapportering av tillbud och skada.	Bildningsförvaltningen
Säkerställa förskolegårdar innan barnen släpps ut på morgonen	Bildningsförvaltningen
Barnens/personalens/föräldrarnas kunskap och medvetenhet kring barnsäkerhet ska öka.	Bildningsförvaltningen

Oskyddade trafikanter

Cyklister är tillsammans med fotgängare den trafikantgrupp som är mest utsatt för olyckor i trafiken. I gruppen oskyddade trafikanter brukar även mopedister och motorcyklister ingå, men här har fokus lagts på cyklister och fotgängare.

Cykelolycka

De flesta cykelolyckor är singelolyckor. En vanlig orsak är brister i den fysiska miljön: dålig utformning (lutning, kantsten, fasta föremål, skymd sikt) och drift (snö, is, hala löv, grus på asfalt), men även underhåll (sprickor, hal, och ojämn beläggning). Även kollisioner med andra cyklister eller fotgängare är vanligt. När det gäller antalet skadade cyklister är mörkertalen stora. Cykelhjälm har betydelse för att undvika skallskador som kan leda till mycket allvarliga tillstånd.

Olycka med fotgängare

Ungefär 15 till 20 % av de som dör i trafiken är fotgängare. Särskilt äldre och små barn löper stor risk att dödas eller skadas svårt. Bland orsakerna till fotgängarolyckor märks särskilt dålig snöröjning och halkbekämpning. Andra orsaker är höga trottoarkanter, gropar, asfaltkanter och hinder av olika slag.

Ambition och inriktning

1. Kommunen ska skapa de fysiska förutsättningarna för att minska risken för att dödas eller skadas i trafiken.
2. Kunskapsnivån hos de oskyddade trafikanterna ska öka.
3. Antalet halkolyckor med gångtrafikanter ska minska.

Åtgärd	Ansvarig förvaltning
Arbeta med trafiksäkerhetsfrågor, lokal trafikföreskrifter samt är rådgivande till vägföreningar.	Drift- och serviceförvaltningen
Samverkan/samråd med Trafikverket vid om- och nybyggnation. Trafikverket initierar samordning på planeringsstadiet där kommunen ska delta.	Drift- och serviceförvaltningen
Planerar och samråder med trafikingenjörer inom kommunen och med Trafikverket vid planering av trafiklösningar. Bedriver tillsyn kring att trafiksäkra häckar och annan vegetation i vägkorsningar upprätthålls.	Drift- och serviceförvaltningen
Planerar för säkra cykelvägar, i den översiktliga planeringen såväl som detaljplanering.	Drift- och serviceförvaltningen Kommunstyrelseförvaltningen
Passagerarlista lämnas på expeditionen innan resa. Utbildning i trafiksäkerhet för barnen.	Bildningsförvaltningen
Underhåll och belysning av cykel- och gångbanor ska förbättras.	Drift- och serviceförvaltningen
Barnens kunskap i trafiksäkerhet ska öka genom information, utbildning och övning.	Bildningsförvaltningen
Årligen ska alla skolor rikta informationsinsatser till eleverna för att öka cykelhjälmsanvändningen.	Bildningsförvaltningen

Brand i byggnad

Tidig upptäckt av en brand är väsentligt för den enskildes säkerhet. Att höja brandsäkerheten i villor och i flerbostadshus är viktigt för att minska antalet dödsbränder i Sverige. Kommunen och dess bolag har skyldigheten enligt LSO att bedriva ett systematiskt brandskyddsarbete så att nivån på ett skäligt brandskydd följs.

Ambition och inriktning

1. Minska antalet omkomna och skadade i bränder.
2. Minska antalet anlagda bränder

Åtgärd	Ansvarig förvaltning
Bedriver ett systematiskt brandskyddsarbete på varje förvaltning med regelbundna uppföljningar.	Alla förvaltningar
Säkerställer att byggnationer följer Boverkets byggregler (BBR). Inom planeringen samråder vi med Nerikes brandkår inom varje planprocess.	Kommunstyrelseförvaltningen Drift- och serviceförvaltningen
Utbildning för lärare och brandskyddsombud vart femte år via rullande schema	Bildningsförvaltningen
Skolorna har utrymningsövningar minst två gånger per år	Bildningsförvaltningen
Kommunhuset och centrumhuset (social- och	Kommunstyrelseförvaltningen

arbetsmarknadsförvaltningen) har utrymningsövningar en gång per år.	Social- och arbetsmarknadsförvaltningen
Skapa en övergripande rutin för kommunens SBA-arbete.	Kommunstyrelseförvaltningen
Utbildning för personal inom vård och omsorg i SBA	Social- och arbetsmarknadsförvaltningen
Aktivt arbete i grundskolorna för att minska skadegörelse och anlagd brand.	Bildningsförvaltningen
Vid varje läsårsstart ges brandskyddsinformation och information om utrymning till alla elever	Bildningsförvaltningen

Vattensäkerhet

I Sverige omkommer cirka 120 människor i drunkningsolyckor varje år, vilket är ungefär lika många som omkommer i bränder. En stor del av dessa är äldre män som varit påverkade av alkohol. Drunkning är den vanligaste dödsorsaken bland barn mellan ett och sex år. Bland barn inträffar drunkningarna mestadels vid badplatser, isar och i kommunala eller privata dammar/pooler. Det drunknar betydligt fler barn med utomeuropeiskt ursprung än förväntat. Det föreligger en stor överrepresentation av barn med rötter i mellanöstern. Detta kan bero på att familjer från dessa länder har dålig simkunnighet och svaga kunskaper om säkerhet vid vatten. Simkunnighet är den viktigaste faktorn för en god vattensäkerhet. Svenska Livräddningssällskapet (SLS) har tagit fram sex kriterier för att öka vattensäkerheten i landets kommuner. De förväntade klimatförändringarna kommer medföra ökade temperaturer och fler/längre värmeböljor, vilket kommer att förlänga bad- och båtsäsongen.

Ambition och inriktning

1. I Hallsbergs kommun ska ingen drunkna.

Åtgärd	Ansvarig förvaltning
Simundervisning ges i årskurs två under skoltid. Alla skolelever ska i slutet av årskurs fem ha god vattenvana, vara trygga i vatten, kunna simma 200 meter, varav 50 meter på rygg och hantera nödsituationer vid vatten..	Bildningsförvaltningen
Vid byggnation av pooler och dammar hänvisas till MSB för säkra utformningar för att minska risken för drunkning.	Drift- och serviceförvaltningen
Livräddningsutrustning vid badplatser och i allmänna hamnar. Livräddningsutrustningen ska följa rutiner enligt MSB:s guide för ökad vattensäkerhet.	Bildningsförvaltningen
Årligen utomhussimskolor på vissa platser inom kommunen samt Alléhallen för barn under sommarlovet. Transport erbjuds.	Bildningsförvaltningen
Hallsbergs kommun ska uppfylla Svenska Livräddningssällskapet sex kriterier för en vattensäker kommun som utgångspunkt i sitt arbete.	Samtliga förvaltningar

Hjärtstopp

Plötsligt hjärtstopp innebär att hjärtats pumpförmåga av oväntad anledning upphör och den drabbade förlorar medvetande och är utan livstecken. Varje år drabbas nästan 10 000 personer av hjärtstopp utanför sjukhus. Genom att handla snabbt, ge hjärt- och lungräddning och ha en hjärtstartare till hands kan man rädda liv.

Ambition och inriktning

1. Öka antalet hjärtstartare i kommunala samlingslokaler.
2. 50 procent av alla kommunanställda ska ha utbildning i hjärt- och lungräddning.

Åtgärd	Ansvarig förvaltning
Tillhandahållande av hjärtstartare på olika platser och för utlåning. Skapa rutiner och samordning.	Kommunstyrelseförvaltningen
Regelbundna utbildningar i HLR för alla personal.	Samtliga förvaltningar

Naturolycka och extrema händelser

Det finns olika sorters väderhändelser och en del är våldsamma, till exempel ett häftigt ösregn eller en storm. Andra byggs upp genom att någon viss väderlek dominerar under en längre tid, till exempel en värmebölja eller att det är osedvanligt kallt väder. En längre period med torka eller ihållande regnväder kan också leda till extrema förhållanden. En av klimatförändringarnas effekter är att det kommer att bli allt vanligare med extrema väderhändelser som i sin tur kan ge ökade problem för olika samhällsviktiga verksamheter.

Översvämning/skyfall

Med ett förändrat klimat finns det viss anledning att anta att skyfallen i framtiden blir kraftigare och ökar i antal. Skyfall kan leda till översvämmade hus och att vägar och järnvägsbankar spolats bort vilket i sin tur kan leda till störningar i transporter. Vid framtida planering måste hänsyn tas till de klimatförändringar som kan påverka kommunen. Intresset att kunna bebygga vattennära områden kan i vissa fall strida mot säkerhetsintressen vad beträffar översvämningsrisker. Vid all planläggning och markanvändning är det viktigt att översvämningsproblematiken lyfts fram och beaktas. Fastigheter som regelbundet riskerar att översvämmas bör skyddas av permanenta lösningar, som t.ex. hårdare reglering av vatten dragen eller invallningar. Inom ramen för den kommunala översiktsplaneringen har en ny översvämningskartering tagits fram. Den ligger till grund för planering och tillståndshandling. Ur karteringen framgår det även hur befintlig infrastruktur och bebyggelse påverkas av höga flöden/översvämning.

Ambition och inriktning

1. Kommunen ska ha en handlingsberedskap för höga flöden/översvämningar.
2. Kommunen ska arbeta aktivt för att förebygga översvämningar längs de stora vattendragen och sjöarna.
3. Kommunen ska verka för att fastigheter i utsatta lägen förses med permanent skydd mot översvämningar.

Åtgärd	Ansvarig
Säkerställa funktionen av dag- och spillvattennätet (rör och vägdiken).	Drift- och serviceförvaltningen, tekniska avdelningen
Hallsbergs kommun inväntar Länsstyrelsens översvämningstudering för att därefter besluta om en handlingsplan	Drift- och serviceförvaltningen, tekniska avdelningen
Vid all nyprojektering/bebyggelse ska hänsyn tas till översvämningssituationen.	Kommunstyrelseförvaltningen Drift- och serviceförvaltningen
En inventering ska göras för om det finns nationella lager med t.ex. MSB som huvudansvarig samt vad det i så fall innehåller. Det ska även göras en inventering av vilket material kommunen redan har t.ex. sandsäckar, mobila vallar mm.	Drift- och serviceförvaltningen, tekniska avdelningen
Egen personal i beredskap	Drift- och serviceförvaltningen, tekniska avdelningen

Farligt gods

Rangerbangården i Hallsberg är Skandinaviens största. Bangården tar hand om och rangerar transporter med farligt gods dygnet runt, året runt. Trafikverket har under de senaste åren ökat säkerheten för hela rangerbangården och gör regelbundna risk- och sårbarhetsanalyser.

Att omfattande mängder farligt gods hanteras på rangerbangården är i sig en risk, men en än större risk är att det farliga godset varierar över tiden och inte alltid är känt av kommunen och Nerikes Brandkår. E 20 är den väg i Hallsbergs kommun där det transporteras mest farligt gods. Väg 51 är en rekommenderad väg för farligt gods. Den löper nära Sköllersta och genom Pålsboda, Svennevad och Hjortkvarn.

Ambition och inriktning

1. Ingen ska omkomma till följd av olycka med farligt gods.
2. Utsläpp vid olycka med farligt gods ska inte ge bestående miljöskador.

Åtgärd	Ansvarig förvaltning
Egenkontroll av fastställda vattenskyddsområden för kommunala vattentäkter. Tillsyn genomförs en gång om året av vattenskyddsområdet.	Drift- och serviceförvaltningen, tekniska avdelningen
Samhällsplaneringen i kommunen genomförs med	Kommunstyrelseförvaltningen

hänsyn till risk- och sårbarhetsfaktorer.	
Kontinuerligt riskanalysera risk- & sårbarhetsfaktorer.	Kommunstyrelseförvaltningen
Förbättra befintligt GIS-underlag för dels risk- och sårbarhetsobjekt, dels transportleder för farligt gods genom att föra in skyddsavstånd.	Kommunstyrelseförvaltningen

Värmebölja

Klimatförändringarna förväntas leda till fler och extremare värmeböljor. Värmeböljor medför olika stora risker för olika individer, beroende på deras hälsotillstånd. Det är framförallt sårbara grupper såsom äldre, sjuka och barn som löper stor risk. Det kan även innebära flera problematiska effekter på miljö, ekonomi och infrastruktur. Om inte lokaler vid särskilda boenden kan anpassas kan det bli nödvändigt att flytta de boende vid en längre värmebölja. Det kan också uppstå vattenbrist, vilket medför begränsad tillgång på dricksvatten. Bevattningsförbud och ransonering på vattnet kan införas. Vid varmare temperaturer ökar förruttnelsehastigheten och risken för olägenheter av hushållsavfallet blir större. Avfall kommer att behöva hämtas med tätare intervall.

Ambition och inriktning

1. Ingen ska avlida eller få bestående men till följd av värmebölja.

Åtgärd	Ansvarig förvaltning
Anpassa verksamheten till inomhusverksamhet vid höga temperaturer för små barn.	Bildningsförvaltningen
Checklista ska finnas för hantering av värmebölja för vårdboenden	Social-och arbetsmarknadsförvaltningen
Vid nybyggnationer ska framtida möjligheter att använda klimatanläggningar beaktas och utredas.	Kommunstyrelseförvaltningen

Skogsbrand

De förväntade klimatförändringarnas varmare somrar innebär en ökad risk för skogsbränder. Brandsäsongen kommer gradvis både att förlängas och att tidigareläggas i södra Sverige. Skogsbränder som inträffar omedelbart söder eller sydost om Hallsbergs tätort kan vid sydostlig vind störa tätorten och järnvägstrafiken. Ingen av kommunens övriga tätorter bedöms ligga i direkt riskområde för skogsbränder, däremot kan vägar eller järnvägar tillfälligt blockeras av brand eller brandrök.

Ambition och inriktning

1. Kommunen ska minimera risken att en skogsbrand kan uppstå.
2. Konsekvenserna av en uppkommen skogsbrand ska minimeras.

Åtgärd	Ansvarig förvaltning
Information via hemsidan till allmänheten om rådande brandrisk och regler kring detta.	Kommunstyrelseförvaltningen
Utforma en checklista för en eventuell evakuering av samhällsviktig verksamhet.	Social- och arbetsmarknadsförvaltningen

Snöoväder

I södra Sverige växlar i regel köldperioderna med snö, med milda perioder när snön smälter medan man i norr får ett mer sammanhängande snötäcke hela vintern. Snön påverkar samhället – ger trafikproblem, medför extra belastning på tak, ledningar och på träd. Även avrinningen i vattendrag påverkas under vinter och vår, vilket i sin tur kan orsaka översvämning på våren.

Det finns tre olika problemområden kopplade till snö:

- Kraftiga, ofta plötsliga snöoväder som skapar infrastruktursvikt i form av oframkomliga vägar, el och tele bortfall osv.
- Stora mängder snö som faller ofta och under ganska lång tid, bildar snölaster som orsakar ras av byggnader.
- Stora mängder snö som har fallit under vintern i kombination med en snabb töperiod och tjällossning vilket medför stor avrinning som skapar höga flöden och översvämningar.

I detta skede kan även risken för ledningsbrott öka.

Ambition och inriktning

1. Viktiga samhällsfunktioner och kommunala verksamheter ska kunna upprätthållas även under ett snöoväder. Funktioner som trots allt inte fungerar ska snarast möjligt kunna återställas.

Åtgärd	Ansvarig
Egen personal och anlitate entreprenörer i beredskap.	Drift- och serviceförvaltningen, tekniska avdelningen
En prioritering för vilka stråk/gator/vägar som öppnas upp i första, andra och tredje hand ska tas fram och göras allmänt känd via kommunens webbplats.	Drift- och serviceförvaltningen
En utredning ska redovisa vilken kapacitet befintlig organisation har med befintliga resurser samt vid vilka situationer kapacitetsbrist uppstår. Vid dessa tillämpas prioritering enligt åtgärdsförslag.	Drift- och serviceförvaltningen, tekniska avdelningen
Skriftliga rutiner vid extrem väderlek ska finnas.	Social- och arbetsmarknadsförvaltningen

Storm

Den globala uppvärmningen är ett faktum och tecknen blir fler även på relaterade effekter. En varmare havsytta som ger mer vattenånga i atmosfären gynnar stormutvecklingen.

Vindfällningar som orsakar skogsskador, blockerar vägar och skadar luftledningar hänger ihop med vindstyrkan.

Ambition och inriktning

1. Viktiga samhällsfunktioner och kommunala verksamheter ska i möjligaste mån kunna upprätthållas även under en storm. Funktioner som trots allt inte fungerar ska snarast återställas.

Åtgärd	Ansvarig förvaltning
Egen personal i beredskap.	Drift- och serviceförvaltningen, tekniska avdelningen
Information på kommunens webbplats om den enskildes ansvar och hur den enskilde kan förbereda sig ska hållas aktuell.	Kommunledningsförvaltningen
Skriftliga rutiner vid extrem väderlek ska finnas.	Social- och arbetsmarknadsförvaltningen
Kommunen ska ha en beredskap för att säkra förmågan att snabbt röja blockerad väg vid nedfallna träd.	Drift- och serviceförvaltningen, tekniska avdelningen

Infrastruktursvikt

Infrastruktur är system som är nödvändigt för att samhället ska fungera, t.ex. system som omfattar vägar med kollektivtrafik, järnvägar med tågförbindelser, energisystem som elkraftnät och gasnät, vatten- och avloppsnät, men även bebyggelse och fastighetsstruktur.

Dricksvattenförsörjning

Råvattentäkt utgörs av sjön Tisaren samt grundvatten i Hjortkvarn och Vretstorp. Överföringsledningen från Blacksta är ca fem km lång och ansluter stadsnätet från nordost. Övriga tätorter i kommunen som vattenförsörjs av vattenverket i Blacksta är:

via Hallsberg – Östansjö

direkt från Blacksta via tryckstegringsstation vid Tarsta - Pålsboda, Svennevad och Sköllersta Vretstorp och Hjortkvarn har egna vattenverk. Hjortkvarn förser Björnhammar med vatten. Vattenreservoarer finns i Hallsberg, Östansjö, Tarsta, Sköllersta, Vretstorp, Hjortkvarn och Björnhammar. De tre senare är inte anslutna till Blacksta utan har andra vattenförsörjningssystem. I Hallsberg finns tre grundvattenbrunnar som användes för kommunens vattenförsörjning innan anslutningen till Blacksta skedde år 1978. Alla tre är i drift men används för andra ändamål som vatten till ishallen samt att hålla nere grundvattennivån i tätorten. Brunnarna kan eventuellt användas som reservvatten ("nödvatten"). Det undersöks för närvarande. Ingen egen utrustning finns för att distribuera ett drickbart vatten utan får lånas in vid behov, men mobila vattentankar kan ställas ut i respektive ort.

Hallsbergs kommun ingår också i den grupp kommuner som undersöker möjligheten att ta dricksvatten från sjön Vättern. Idén är att ta vatten från ett vattenverk vid Harge och föra det i ledningar eller tunnel norrut till ett antal kommuner i Örebro län. På sikt kan detta projekt även sträcka sig till kommuner runt Mälaren. Samtliga vattentäkter i Hallsberg (inklusive Blacksta) har skyddsområden.

Ambition och inriktning

1. Minska risken för avbrott inom dricksvattenförsörjningen

Åtgärd	Ansvarig förvaltning
Säkerställa med olika former av reservkraftutrustning	Drift- och serviceförvaltningen, tekniska avdelningen
Bygga avloppsnätet med bräddningsfunktion utan pumpning (Hallsbergs avloppsreningsverk kan ej bräddas utan pumpning)	Drift- och serviceförvaltningen, tekniska avdelningen

Elförsörjning

Fungerande elförsörjning är nyckeln till bl.a. värme, dricksvatten, mat och fungerande avloppssystem. Störningar i elförsörjningen medför en mycket stor påverkan på medborgarna och på de flesta kommunala verksamheter. Kortare elavbrott, en till två dagar, kan hanteras om diesel till reservkraftverken finns tillgängligt. Dock saknas reservkraft på avlopps- anläggningarna, vilket medför att bräddning av avloppsvatten sker via ledningsnätet utan rening i reningsverke. Reservkraften i kommunhuset håller i 14 timmar sedan behövs påfyllning av drivmedel och hur det ska lösas är oklart om det råder drivmedelsbrist. På kommunens vårdboende har två av köken plus matsal försetts med uttag för dieselaggregat. Inom social omsorg och äldreomsorg är verksamheten svår att bedriva på ett tillfredställande sätt vid störningar i elförsörjningen. Exempelvis ställs verksamheter som är beroende av takliftar, hissar etc. inför stora problem.

Ambition och inriktning

1. Hallsbergs kommun ska kunna upprätthålla samhällsviktiga kommunala verksamheter även vid tillfälliga elavbrott.

Åtgärd	Ansvarig förvaltning
Säkerställa funktionen av reservkraft vid långvariga strömavbrott. Fasta rutiner finns för underhåll och provkörning av fasta- och mobila reservkraftaggregat.	Drift- och serviceförvaltningen, tekniska avdelningen
Alla verksamheter med samhällsviktiga funktioner ska ta fram checklista för hantering av elbortfall.	Berörda förvaltningar
En inventering av behov och tillgång av reservkraft i kommunen ska göras. Efter inventeringen ska strategier tas fram för reservkraftsförsörjning.	Drift- och serviceförvaltningen, tekniska avdelningen

En utredning ska göras för hur drift, underhåll samt påfyllnad av bränsle till reservkraftsaggregat liksom för avbrottsfri kraft ska administreras.	Drift- och serviceförvaltningen, tekniska avdelningen
---	---

Fjärrvärme

Tätorten Hallsberg har fjärrvärme. Utan el stannar drivrutinerna i värmedistributionen. Värmen kan också utebli efter mekaniska fel i distributionen (skada på eller avgrävning av fjärrvärmeledning). Det medför i sin tur att hus/lägenheter med fjärrvärme kyls ut. Efter cirka ett dygn utan värme måste bostäderna överges och främst äldre personer föras till värmestugor (motsvarande). Fjärrvärmeverken måste också ha matarvatten till värme pannorna.

Ambition och inriktning

1. Kommunen ska säkerställa att ingen får bestående men eller avlider till följd av att fjärrvärmen slutar att fungera.
2. Samhällsviktiga funktioner ska kunna upprätthållas även vid ett leveransbortfall av fjärrvärme.

Åtgärd	Ansvarig förvaltning
En inventering/sammanställning av vilka kommunala fastigheter där kommunen bedriver verksamhet som har fjärrvärme ska genomföras.	Drift- och serviceförvaltningen, fastighetsavdelningen
En prioritering ska göras av vilka fastigheter/ verksamheter som i första respektive andra hand ska försörjas med alternativa system alternativt att verksamheten måste flyttas ifall fjärrvärmen slås ut.	Drift- och serviceförvaltningen, fastighetsavdelningen

Störningar i de elektroniska kommunikationerna

Hallsbergs kommun har eget datanät. Tätorten har flera ”stora” ingående kablar. Det skapar redundans. Hallsbergs kommun hyr fiberkapacitet av TeliaSonera till tätorterna Sköllersta, Pålsboda, Hjortkvarn, Östansjö och Vretstorp. Kommunhuset har flera fiberingångar. Kommunen har samlat sina verksamheter i de mindre tätorterna för att få bättre uthållighet och kontroll.

Kommunledningen kan leda verksamheten, med IT-stöd, från flera platser i Hallsbergs tätort och från övriga tätorter. Kommunens växel är ihopkopplad med Askersund, Laxå och Lekeberg. Allvarliga störningar i kommunikationsstrukturen kan få oanade konsekvenser för både verksamheter och individer om avbrotten är långa.

Ambition och inriktning

1. De kommunikationssystem som kommunen sammantaget använder ska tillgodose minimi-behov även vid avbrott i enskilda system.

Åtgärd	Ansvarig förvaltning
Verksamheter som är känsliga för kommunikationsbortfall ska göra en checklista för hur en sådan situation ska hanteras.	Samtliga förvaltningar

Vägar

Det behövs ett huvudvägnät som säkrar god framkomlighet så att viktiga samhällsfunktioner kan upprätthållas. Vid extrem väderlek som snöoväder, stormar eller kraftig nederbörd kan framkomligheten på delar av eller hela huvudvägnätet begränsas eller i värsta fall förhindras helt. Kraftig nederbörd i kombination med ett strömavbrott som påverkar dagvattenpumparna kan resultera i översvämningar i underfarterna. Dessa kan i sin tur få stora konsekvenser för framkomligheten. Det behöver inte vara en extrem vädersituation som leder till problem med vägnarnas infrastruktur.

Ambition och inriktning

1. Framkomligheten för prioriterad trafik på de vägar som kommunen är väghållare för ska upprätthållas.

Åtgärd	Ansvarig förvaltning
En utredning ska göras om hur kommunen övergripande ska säkerställa framkomlighet till samhällsviktiga verksamheter vid störningar i vägnätet	Drift- och serviceförvaltningen
Förslag till en långsiktig lösning som gör huvudvägnätet i kommunen mindre störningskänsligt	Drift- och serviceförvaltningen

Kriminell handling

En kriminell handling är något som enligt lagen ska bestraffas. I Sverige anmäls det cirka 1,5 miljoner brott varje år. I verkligheten begås fler brott, men det är mycket som inte anmäls bl.a. för man är rädd för konsekvenserna. Under 2015 utgjorde stöld- och tillgreppsbrotten 35 procent av samtliga anmälda brott, motsvarande andel för brott mot person var 17 procent. Skadegörelse- och bedrägeribrotten motsvarade 13 respektive 12 procent av de brott som anmäldes 2015. Statistiken visar att brottsligheten ökar. Det kan bero på att det begås fler brott, men också att polisen och tullen blir effektivare eller att fler vågar anmäla brott. Män står för 80 % av alla brott. Unga människor i åldern 15-19 år står procentuellt för största delen av alla brott. Avgränsningen i detta kapitel har gjorts till det som sker i offentlig miljö. Detta kan påverkas genom kommunens förebyggande arbete.

Våld utomhus (misshandel)

Kommunen kan skapa trygga utomhusmiljöer i hela kommunen där människor inte behöver känna rädsla för att råka ut för misshandel. Årligen drabbas omkring 2–3 procent av Sveriges befolkning av någon form av misshandel, enligt de större offerundersökningarna. En stor del av all misshandel är alkoholrelaterad och sker på allmän plats, ofta mellan personer som är tidigare obekanta med varandra. Både offer och gärningspersoner vid de händelserna är vanligen unga män. Andra vanliga typer av misshandel är våld i privatbostäder mellan närstående och bekanta, där offren ofta är kvinnor, samt våld som drabbar vissa grupper i deras yrkesutövning – exempelvis sjukvårdspersonal, taxiförare och väktare. Generellt sett finns en förhöjd risk att både drabbas av och att utöva misshandel för personer från hushåll med relativt sett små ekonomiska och sociala resurser.

Ambition och inriktning

1. Antalet fall av misshandel ska minska.
2. Drog- och alkoholanvändningen ska minska bland barn och ungdomar.

Åtgärd	Ansvarig förvaltning
Kommunen ska verka för ökad samverkan mellan alla aktörer som kan minska antalet misshandelsfall	Kommunstyrelseförvaltningen
Kommunen ska fortsätta att utveckla det drog- och alkoholförebyggande arbetet i målgruppen barn- och ungdomar.	Social- och arbetsmarknadsförvaltningen
Barn- och ungdomar ska erbjudas drogfria miljöer och aktiviteter.	Bildningsförvaltningen
Kommunen ska genom positiv kommunikation förmedla den trygghet som finns i Hallsbergs kommun.	Kommunstyrelseförvaltningen

Hot och våld mot barn

I miljöer där barn vistas ska de inte utsättas för hot eller misshandel. En av de stora utmaningarna framöver är att förhindra de brott (hot, ofredande, förtal m.m.) som förekommer via Internet.

Ambition och inriktning

1. Barn och ungdomar ska känna sig trygga i de verksamheter som kommunen bedriver.

Åtgärd	Ansvarig förvaltning
Förebyggande insatser vid användning av Internet och mobiltelefon ska vara en del av skolornas värdegrundsarbete.	Bildningsförvaltningen
Förutsättningar för att skapa trygghet ska ges till personal som arbetar med barn- och ungdomar.	Bildningsförvaltningen

Hot och våld i arbetslivet

Hot och våld, eller risken för att bli utsatt för hot och våld på arbetsplatsen, kan förekomma inom de flesta branscher eller yrken och är ett allvarligt arbetsmiljöproblem. Risken för att utsättas för hot och våld på arbetsplatsen påverkas av strukturella faktorer på organisationsnivå, situationsbundna förhållanden på arbetsplatsen samt individfaktorer hos offer och förövare. Några av de riskfaktorer som forskningen pekar på är olika former av stress, ensamarbete, kontanthantering och arbete på kvällar och nätter.

Ambition och inriktning

1. Kommunens arbetsplatser ska vara trygga och säkra.

Åtgärd	Ansvarig förvaltning
Information till personal angående besöksförbud och potentiellt farliga situationer. Uppdatera hot och våldsplan samt skapa och öva lokala inrymningsplaner.	Bildningsförvaltningen
Kommunövergripande riktlinjer och rutiner vid hot- och våld ska vara kända..	Samtliga förvaltningar

Allvarlig händelse i publikt område

En allvarlig olycka eller en katastrof i samband med ett evenemang kan få stora konsekvenser för kommunen. Vid större evenemang i Hallsberg används Sydnärkehallen (Ishallen). I de mindre tätorterna finns gymnastiksalarna som evenemangslokaler, som Folkets Hus. Inga publika evenemang är riskfria och olyckor och katastrofer kan ske. Kraven på den som arrangerar ett sådant evenemang är därför höga. Ur kommunalt perspektiv finns ett ansvar när det gäller förberedelser kring och tillståndsgivning för olika publika evenemang. Räddningstjänst och ambulans måste komma fram om genom folkmassor om det är ett arrangemang utomhus.

Ambition och inriktning

1. Minska risken för olyckor vid publika arrangemang.

Åtgärd	Ansvarig förvaltning
Förhållningsregler för arrangören fastställs i den tillfälliga markupplåtelsen, trafikföreskrifter och polisens tillstånd.	Drift- och serviceförvaltningen Social- och arbetsmarknadsförvaltningen
Det ska finnas en anordning av säkerhetsåtgärder vid publika evenemang.	Ansvarig förvaltning

Pandemi/Epidemi

En pandemi är en världsomfattande smittsam sjukdom som sprider sig genom befolkningsgrupper över ett stort område, till exempel en kontinent, eller i hela världen. En epidemi är en smittsam sjukdom med stor spridning i ett mer begränsat geografiskt område, t.ex. på en

enskild ort, i ett enskilt område, i flera områden eller i en eller flera nationer. En pandemi/epidemi kan få stor påverkan på kommunen och samhället som helhet då ett stort antal människor kan insjukna. Hallsbergs kommuns har en pandemiplan.

Ambition och inriktning

1. Minska risken för pandemi/epidemi.

Åtgärd	Ansvarig förvaltning
Uppdatera pandemiplanen	Kommunstyrelseförvaltningen Social- och arbetsmarknadsförvaltningen

Uppföljning och utvärdering

Säkerhetskoordinatören och social- och arbetsmarknadsförvaltningen ska följa upp kommunens arbete med handlingsplanen. Uppföljningen gör av säkerhetskoordinatören och presenteras i kommunstyrelseförvaltningen. Dokumentet revideras vid behov.
